

(učení je nebaví, málo se připravují apod.; rozhodně či spíše souhlasilo 14 žáků) a chudoba (jejich rodina není dost bohatá; 10 žáků). Špatnou kvalitu školy jako faktor ovlivňující jejich studijní příležitosti uvedlo 8 žáků. Vliv národnosti (rodina se setkává s diskriminací při hledání práce a jinde) a jiné důvody jmenovalo pouze po pěti žácích. Žáci byli dále požádáni, aby upřesnili, který z uvedených důvodů je podle nich nejdůležitější – 11 žáků uvedlo svůj nezájem, 9 žáků špatnou kvalitu školy, kterou navštěvují.

Do jiné školy, než kterou v současnosti navštěvují, by rádo chodilo 17,1 % žáků. Nejčastěji uváděnými důvody, proč žák tuto jinou školu nenavštěvuje, jsou přání rodičů (44,7 %) a skutečnost, že žák má v této škole sourozence (36,8 %). Z jiných důvodů byl uváděn např. pocit, že by žák na jiné škole nestačil v učení (21,1 %) nebo vzdálenost ostatních škol (18,4 %).

1.5 Hospitace

Při inspekční činnosti ve školách nacházejících se ve vyloučených lokalitách bylo uskutečněno 62 hospitací, z toho většina v 6., 8. a 9. ročníku. V 72,6 % hospitovaných hodin se výuky účastnil jen jeden ročník, ve zbylém podílu hodin bylo vyučováno více ročníků současně (spojené ročníky). Nejčastěji byla hospitována hodina českého jazyka, matematiky a anglického jazyka. V průměru bylo ve třídě zapsáno 13 žáků, z toho bylo přítomno 9, účast tak činila necelých 70 %.

Položky do hospitačního záznamu České školní inspekce byly navrženy z pozorovacího archu vytvořeného pro výzkumné účely (Chvál, M., Kasíková, H. & Valenta, J. [2012]: *Posuzování rozvoje kompetence k učení ve výuce*. Praha: Karolinum) a po vzoru úprav pro potřeby vlastního hodnocení škol v projektu Cesta ke kvalitě (Kasíková, H. & Žák, V. [2011]: *Učíme děti učit se. Hospitační arch*. Praha: NÚOV.). V úpravě pro Českou školní inspekci bylo použito osm pozitivních situací, dvě negativní situace, dvě souhrnné charakteristiky výuky a globální posuzovací škála. Pro každou pozitivní a negativní situaci byly použity dvě škály – škála výskytu situace a škála zásahu žáků. Normy byly vytvořeny na vzorku 105 pozorovaných hodin běžných škol – přibližně polovina byla na druhém stupni základní školy, polovina na nižším stupni víceletých gymnázií.

Situace podporující

Jako první jsou níže představeny výsledky osmi situací podporujících kompetenci k učení sledovaných v hospitovaných hodinách. Následující tabulky zobrazují výskyt sledovaných situací v kombinaci s počtem žáků, které daná situace zasáhla (položky mají stupňovitý charakter, přičemž na posledním řádku je nejlépe hodnocená situace). Zásah žáků se zaznamenává v souhrnu za celou vyučovací jednotku, tedy možnost „zásah všech žáků“ může být vyplněna tehdy, pokud situace zasáhne najednou všechny žáky nebo i pokud zasáhne v jednu chvíli jen jednoho žáka, ale v průběhu výuky postupně všechny žáky. Čím více žáků je zapojeno, tím více je výuka inkluzivně zaměřena.